

VYZNÁNÍ LÁSKY „PATNÁCTCE“

Věnováno MiGu-15 k padesátému výročí

(Psáno v roce 1998, uveřejněno v časopise L+K č. 11/98)

Dnes se už krčí v koutku muzea a data o jeho výkonech a výzbroji možná vyvolávají shovívavý úsměv těch, kteří si přečetli údaje o jeho mladších příbuzných a následnících.

Dnes už by její palubní příručka nemohla začínat slovy :

„Soudruhu pilote, dostáváš do ruky strašnou zbraň !“,

slovy, která v nás měla zřejmě vzbudit pocit neporazitelnosti a kterým jsme se už tehdy, při jejich prvním přečtení (samozřejmě jen v duchu) usmívali. Kdybych ale měl dnes, po svých zkušenostech a zážitcích, napsat úvod k palubní instrukci, možná by začínal stejně vzletnými slovy, vyvolávajícími úsměv. Začal by asi takto :

„Kamaráde, poznej mne a pojď se mnou prožít krásy, které ti nemůže poskytnout už žádná jiná stíhačka !“

Bylo to éro, které, skromně oděné ve svém „montgomeráčku“, na sněhu, slunci, dešti vzdorovalo nepohodě, aby po bleskurychlém odstojení ze svých plachtíček bylo v několika málo minutách připraveno i z travnaté plochy vynést svého pána do stratosféry (ta, jak mne kdysi učili, začíná ve 12 000 metrech a tenhle desetimetrový mrňous se bez problémů vyšplhal do 15 000 metrů i výše). Bylo to éro, které pod citlivou rukou pilota umělo překrásné kotrmelce, dokázalo ukázat nádherný svět mraků a záplavu slunce nad nimi, i když třeba dole lilo jako z konve a dohlednost byla jen dva kilometry. Tato vzdálenost MiGu-15 stačila, i s jeho dnes už trochu archaickým navigačním vybavením, aby toho, kdo se mu naučil rozumět, i bez cizí pomoci dovedl spolehlivě domů. Se svým motorem 2 270 kg tahu (stejně jako pozdější „bis“ s trochu silnějším motorem – 2 700 kg) dosahoval MiG-15 na začátku 50. let slušnou rychlost 1 050 až 1 070 km/hod (0,91-0,92 M). Hlavně ale vynikal dobrou stoupavostí a úžasnou obratností. Nešlo jej sice po startu „postavit na rouru“, jak to předvádějí současné Miráže, MiGy, Lavočky či jiní současníci, ale dodnes jsem málokdy viděl letadlo, které by bez přebytku síly motoru bylo schopno ihned po vzletu začít akrobatickou sestavu zvratem, provedeným jen kousíček za koncem startovací dráhy, jak to předváděl na příklad Honza Jančík. Zkuste dnes s eroplánem dvojitý překrut, aniž byste zmizeli na chvíli divákům z očí. Souvrat (mám na mysli něco, co by se souvratu skutečně podobalo) se stíhačkou jsem neviděl roky, ačkoliv „skorosouvrat“ s „patnáctkou“ se u nás létal v trojce a několikrát i v devítce. Honičku při souboji dvojic, kterou MiG-15 umožňoval, dnes nevidíte ve filmu ani s použitím trikových záběrů. Dodnes

tvrdím, že tehdejší propaganda nepřeháněla, když – měreno roky 50 až 52 – označovala „patnáctku“ za jednu z nejlepších světových stíhaček.

Nikdy už asi nevznikne bojový proudový letoun, který by celé generaci pilotů přinesl tolik radosti a krásných zážitků, který by byl tak všestranný, jenž by si toho nechal tolik líbit a byl ochoten tak dokonale srůst s pilotem a dát mu tak obrovský pocit sebedůvěry. MiG-15 dokázal vytvořit dojem, že to po stranách nejsou jen dvě soupravy přesně tvarovaného plechu, ale tvoje vlastní křídla, ženoucí se vpřed prostorem a unášející tě do čistých výšek, kde temná modř oblohy už nezná mraky, kde stále září slunce a kde i v poledne můžeš zahlédnout nad hlavou hvězdy. Že ten svist, který slabě slyšíš a to, co hučí za tvými zády, to nejsou litry spalovaného kerosinu, ale tvoje krev, šumící vzrušením z té úžasné volnosti a krásy.

Až někdy v koutě muzea, ale třeba i v autobazaru či mateřské škole uvidíte ten maličký eroplán, nepodléhejte názorům doby, prosím, zastavte se, pozdravte a v úctě postůjte. Je před vámi kus letecké historie. Kus života mnoha letců. I těch, kteří v něm svůj život skončili, málokdy však vinou tohoto stroje. Dnes už i my, kteří jsme to éro tak důvěrně znali, patříme do kouta muzea, občas někým vysmívání, někým zatracování, málokým pochopení. Opět se setkávají osudy naše s osudem tohoto malého, krásného eroplánu.

Vím, že se mi už nikdy nesplní přání sednout si do té malé, těsné kabiny, kde jsem neměl dost místa pro nohy, otevřít stopkohout, rozjet se po dráze a udělat si pomalý výkrut ve slunci nad mraky. A tak se mi o tom v noci někdy alespoň zdá. Vždycky při tom sedím ve své „patnáctce“.

Mám ale jedno zcela splnitelné přání :

Až jednou budete nade mnou přibíjet víko, dejte mi do dlaně šroubeček z „patnáctky“, prosím.

Poznámka :

Ten šroubeček jsem opravdu od jednoho čtenáře dostal a čeká na svou chvíli na mém pracovním stole.

Děkuji !

plk.let v.v. Míťa Mike Milota 2013